

DAN SPECIALNIH KNJIŽNIC 2017

Vsakoletno srečanje knjižničarjev specialnih knjižnic je letos nosilo naslov **"Kje so tiste stezice": komunikacijske poti v specialni knjižnici**. To srečanje je tradicionalno organizirano zadnji četrtek v mesecu maju (kar je letos simbolično padlo na 25. maj), tako kot lani pa se je dogajalo v prostorih Slovenskega etnografskega muzeja.

Maja Vavtar, predsednica Sekcije za specialne knjižnice pri ZBDS, je pojasnila, da je komunikacija izbrana za naslovno temo zato, ker jo to zelo pomembna veščina, ki bi jo morali obvladati v odnosu do uporabnikov knjižnice (znanstvenih delavcev), financerjev in javnosti, da bi lahko delovanje knjižnice razširili, pri tem pa tudi bolje izkoristili potencialne knjižničarjev in institucije ter vpliv knjižnice.

Zato je prva nastopila **Katja Kek** (agencija Taktik), ki je v svojem predavanju z naslovom *En komad internega komuniciranja, prosim* predstavila interno komuniciranje kot sistematičen način komuniciranja z in med zaposlenimi v funkciji upravljanja in vodenja organizacije, ki zajema: e-pošto, interni časopis in televizijo, intranet, oglasno desko, klepet ob kavi, pozdrav na hodniku, interno zabavo, ignoranco, prijaznost, interne pravilnike pa tudi neodzivnost in molk.

Interno komuniciranje izvaja vsak zaposleni in se ga vsak tudi zelo zaveda (v veliko podjetjih so ga zaposleni ocenili z nizko oceno, saj visoka plača ne odtehta tega, da te recimo direktor zjutraj ne pozdravi). Osebnostni stik je najtežji način komuniciranja, a hkrati tudi najbolj učinkovit, množični stik pa najlažji, a pri občutljivih temah neučinkovit. Potem je opisovala govorico telesa, s katero sporočamo že ¼–2 sekundi prej, preden smo kar koli izrekli, in začrtala nekaj smernic za boljše interno komuniciranje: uporabiti okroglo mizo, na sestanku sogovornike posaditi na isto stran pravokotne mize, govoriti počasneje in z nekoliko nižjim glasom, zrcaliti telesno govorico sogovornika, aktivno poslušati.

Med vsemi njenimi informacijami ni bilo mogoče preslišati poudarka, da je treba e-pošto v internem komuniciranju podjetja razumeti kot uraden dokument, za katerega velja bonton poslovnega komuniciranja (ustrezno naslovljena e-pošta, v njej pa pozdrav, slovnično in pravopisno pravilno besedilo ter podpis).

Sergej Lah (IZUM) je v svojem predavanju *Izzivi in koristi uporabe družbenih medijev v knjižnicah* predstavil zanimive statistične podatke o uporabi družbenih omrežij. Facebook uporablja 80 % vseh prebivalcev, kar 75 % vsak dan. V slovenskem prostoru to pomeni 830.000 uporabnikov. Prav to je razlog, zakaj naj bi knjižnice dobro vedele, katera družbena omrežja obstajajo, kdo jih uporablja, kako pogosto, koliko so stari uporabniki, kje živijo, kaj jih povezuje in kako razmišljajo.

Družbeni mediji so podaljšek knjižničnega pulta, ki je odprt kjer koli in ves čas, saj virtualni svet ni omejen, le vsebine morajo biti dobro strukturirane, tako da so koristne informacije, deljenje vsebin drugih in lastna promocija v razmerju 70 : 20 : 10. Najpomembnejše pa je, da pri skrbi za družbena omrežja sodeluje čim več zaposlenih, in ne le za to zadolžena skupina.

Uroš Kunaver (CTK) je predstavil prispevek **Mira Pušnika** z naslovom *Znanost za vsakogar: pomen knjižnic pri popularizaciji znanosti*. Knjižnice so zelo primerne institucije za popularizacijo znanosti, saj imajo celovit pregled nad znanstvenim področjem in objavami, upravljajo repozitorij publikacij v odprtem dostopu, izdelujejo bibliografije raziskovalcev ter gostijo zunanje obiskovalce. S tem se namreč v lokalnem in širšem okolju poudarja družbeni pomen raziskovalne dejavnosti, širi uporabnost znanstvenih dognanj (predvsem aplikativnih) in izboljša izkoriščenost javnih sredstev.

Predavatelj je opisal več načinov promocije: predstavitvene članke (blogi, interna glasila ipd.), razstave znanstvenih dosežkov (npr. študentska dela), družbene medije, odprti dostop, ljubiteljsko znanost (angl. *citizen science*), videogradivo. V zvezi z videogradivom, ki je v sistemu COBISS tudi katalogizirano in shranjeno v repozitorijih, je predstavil možnost najema posebne sobe v CTK z vso sodobno snemalno opremo, kjer je možno posneti recimo uro predavanja.

Breda Korun (SIKKR) je v prispevku *Zagovorništvo v knjižnici* predstavila pojem zagovorništva (angl. *advocacy*), ki ga v ameriških knjižnicah že dve desetletji udeležujejo. Gre za proces, s katerim poskušamo zagotoviti vzdržnost

dejavnosti knjižnic in iščemo podporo, da bi z doseženimi cilji lahko še bolje delali. Zagovorništva se lotevamo že v času, ko knjižnica še nima akutnih problemov, širšo javnost pa prepričujemo s pravilno interpretiranimi statističnimi podatki (npr. število knjig na študenta ipd.), z raziskavami, kako knjižnico doživljajo uporabniki, člani knjižnice, in s podatki o merjenju vpliva knjižnice in njenih storitev na posameznika in družbo.

Zagovorniki (v Mariborski knjižnici tem posameznikom pravijo ambasadorki knjižnice) so ljudje, ki so v skupnost aktivno vključeni in tudi prepoznavni, pa tudi vsi zaposleni, vodje, politiki itd., torej tisti, katerih osebna zgodba, kako je knjižnica vplivala na njihovo življenje, je bolj slišana.

Knjižničarji se morajo naučiti, kako zagovarjati knjižnico, predvsem pa je pomembno, da govorijo o knjižnici, da so dobro informirani, da pridobijo medije, zgradijo mrežo stikov in dobro spoznajo odločevalce, ki krojijo usodo njihove knjižnice.

Maja Vavtar je po tej teoretski opredelitvi razglasila dr. **Luko Vidmarja** (ZRC SAZU) za prvega zagovornika specialnih knjižnic. Potem ko je sprejel častno funkcijo in se zavezal, da bo po najboljših močeh izpolnjeval poslanstvo zagovornika, je v svojem predavanju z naslovom *Knjige in knjižnice zmeraj cvetijo v obdobju miru in ne v obdobju vojn* preletel vsa zgodovinska obdobja na Slovenskem in nam predstavil, kako se je skozi čas spreminjal položaj knjig, tiskarn in knjigarn. Njegovo ključno sporočilo je bilo, da bo knjiga obstala in da so knjižnice prostori, ki so zmeraj premagali krizne razmere.

Na **okrogli mizi** pod naslovom *Dobra praksa iznajdljivih* pa so kolegi iz treh specialnih knjižnic predstavili svoje konkretno delo:

- Borut Kirar (FDV) je govoril o obogateni resničnosti, ko z aplikacijo na mobilni napravi odčitamo vrstilec UDK na tabli in se pokaže lokacija knjige.
- Maja Peteh (Gozdarska knjižnica) je govorila, kako lahko z delom v oblaku usklajuje delovni proces na dveh enotah dveh institucij, ki imata različno informacijsko-komunikacijsko okolje, dvoje računovodstev in dva repozitorija.
- Mojca Račič (Slovenski etnografski muzej) pa je govorila o tem, kako je knjižnica vpeta v raznoliko delo muzeja, kako so zaradi beguncev, ki so bili nastanjeni blizu muzeja, usposobili sobo z računalniki in dostopom do interneta, pa o tem, da integracija teh ljudi ni bila tako učinkovita, kot so predvidevali (njihovo znanje računalništva je slabo, njihov odziv na tematske delavnice, kot sta lončarstvo in pletarstvo, ni bil velik itd.), je pa vez vseeno ostala in posamezniki občasno še pridejo po kakšen nasvet.

Kratko poročilo o delu Delovne skupine za pripravo strokovnih priporočil za specialne knjižnice NSKD, ki bi ga morala predstaviti Alenka Kavčič Čolić, pa je bilo z dnevnega reda izpuščeno.

Renata Zadavec Pešec, Andreja Krajnc Vobovnik